

YEŞİL LİMAN / EKO LİMAN PROJESİ UYGULAMA ESASLARI

1. Tanımlar ve Kısaltmalar

- 1.1 DTGM:** Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğünü,
- 1.2 TSE:** Türk Standardları Enstitüsünü,
- 1.3 Yetkilendirilmiş Kuruluş:** Proje kapsamında idarece belirlenen kriterler ve esaslar çerçevesinde, idare adına liman işletmelerini belgelendirmek ve denetlemek üzere işbirliği protokolü düzenlenen kuruluşu.
- 1.4 Liman İşletmesi :** Sınırları idare tarafından belirlenen, gemilerin güvence içinde yük ve yolcu alıp verebilecekleri ya da yatabilecekleri, barınabilecekleri, rıhtım, iskele, şamandıra ve demir yerleri ve yaklaşma alanları ile kapalı ve açık depolama alanlarını, atık alım tesislerini, idari ve hizmet amacıyla kullanılan bina ve yapıları veya bunların bazı kısımları ve bu bölümlerin hepsine girişin kontrollü olduğu yerleri, diğer tüm yapıları, kullanımlı veya boş sahaları içine alan bölümleri içeren doğal ya da yapay deniz yerini,
- 1.5 Proje:** Yeşil Liman / Eko Liman Projesini,
- 1.6 Sektörel Kriterler:** Proje kapsamında başvuruda bulunacak liman işletmelerinin; TS EN ISO 9001 "Kalite Yönetim Sistemi", TS EN ISO 14001 "Çevre Yönetim Sistemi ", TS 18001 "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi" belgelendirme şartları ile birlikte sağlamak zorunda oldukları DTGM ve yetkilendirilmiş kuruluşun koordinasyonu ile belirlenen; işletme izni faaliyetleri, ulusal /uluslararası kurallar ve uygulamalar kapsamında belirlenen kriter ve gereklilikleri.
- 1.7 Ulusal Kurallar:** Yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve benzeri ulusal mevzuatı,
- 1.8 Uluslararası Konvansiyonlar:** IMO (Uluslararası Denizcilik Örgütü), ile ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), başta olmak üzere, ülkemizin taraf olduğu denizcilikle ilgili uluslararası konvansiyonları,

ifade eder.

2. Proje Başvuruları

2.1 Genel Şartlar

- 2.1.1.** Proje başvurusu, liman işletmelerinin kendi talepleri doğrultusunda gerçekleşmekte olup, gönüllülük esasına dayanmaktadır.

- 2.1.2. Liman işletmesi, 18.02.2007 tarihli ve 26438 sayılı **“Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğine”** göre işletme izni veya geçici işletme izni almış olmalıdır.
- 2.1.3. Liman işletmesi, uluslararası sefer yapan gemilere hizmet veren liman işletmelerine yönelik olarak oluşturulan, **“Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik (ISPS) Koduna”** sahip olmalıdır.
- 2.1.4. Proje kapsamında yetkilendirilmiş kuruluşa yapılacak başvurular ile ilgili detaylar, **“Yetkilendirilmiş Kuruluş”** tarafından ayrıca belirlenerek duyurusu yapılacaktır.
- 2.1.5. Proje kapsamında, ulusal standart kuruluşumuz olan **“Türk Standardları Enstitüsü (TSE)”** ile “Yeşil Liman / Eko Liman İşbirliği Protokolü imzalanarak” idare tarafından **“Yetkilendirilmiş Kuruluş”** olarak belirlenmiş ve kamuoyuna duyurulmuştur. Bu dokümanda yetkilendirilmiş kuruluş, Türk Standardları Enstitüsünü ifade eder.

2.2 "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası Başvuruları

- 2.2.1. Liman işletmelerinin, "Yeşil Liman / Eko Liman" sertifika başvurusu yapabilmeleri için, **“Yetkilendirilmiş Kuruluş”** tarafından gerçekleştirilen TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi”, TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” ve “Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk” belgelendirme işlemlerini, işletme izni kapsamında gerçekleştirdikleri yük elleçleme¹ operasyonlarını dikkate alarak tamamlamaları ve bu dokümanın **6 numaralı** bölümünde belirtilen gereklilikleri sağlayarak proje kapsamında DTGM’ ye başvurmaları gerekmektedir.
- 2.2.2. Liman işletmeleri, bu dokümanın 6 numaralı bölümünde belirtilen gereklilikleri sağladıktan sonra **2.3.1** numaralı bölümde belirtilen belgeleri resmi yazı ile **DTGM’ ye** göndererek başvuruda bulunacaklardır.

2.3 Başvuru Sırasında Sunulacak Belgeler

2.3.1 "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası Başvuru Dokümanları

“Yeşil Liman/Eko Liman” Sertifikası için başvuruda bulunacak liman işletmeleri, aşağıda belirtilen belgeleri resmi yazı ile DTGM’ ye göndermelidir.

2.3.1.1. “Yeşil Liman/Eko Liman” Sertifikası Başvuru Formu **(Ek-1)**.

- 2.3.1.2. Proje kapsamında **“Yetkilendirilmiş Kuruluş”** tarafından gerçekleştirilecek, TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi”, TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” ve “Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk” belgelendirme süreçlerinin başarı ile tamamlandığını ifade eden resmi yazı ile belge suretlerini.

¹ Konteyner, Dökme Kuru/Sıvı Yük, Genel Kargo, Ro-Ro, Araç, Kruvaziyer vb. İskele/Rıhtım/Terminallerinde gerçekleşen elleçleme operasyonlarını.

2.3.1.2.1 Bu dokümanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla; “Yetkilendirilmiş Kuruluş” veya başka bir “Sistem Belgelendirme Kuruluşu” tarafından, TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi”, TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” konularında belgelendirilmiş olan veya başka bir sistem belgelendirme kuruluşu ile bu kapsamda hizmet alımına ilişkin bir sözleşme imzalamış olan liman işletmesi;

“Yetkilendirilmiş Kuruluş” ve “DTGM” tarafından gerçekleştirilecek olan “Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk” denetimi sonrasında bu sürecin başarı ile tamamlandığını ifade eden resmi yazıyı,

“Yetkilendirilmiş Kuruluş” veya başka bir “Sistem Belgelendirme Kuruluşu’ndan” alınmış; ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi”, OHSAS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” belgelerinin onaylı örneklerini ve en son denetim raporunu,

DTGM’ ye sunacaklardır.

2.3.2 Liman işletmelerinin; başvurunun yapıldığı yılın bir önceki takvim yılını içerecek şekilde TS EN ISO 14064-1 standardına göre hesaplanmış Sera Gazı Beyanlarının TS EN ISO 14064-3 standardına göre doğrulama sürecini ifade eden “Sera Gazı Doğrulama” raporu ² ve Sera Gazı Doğrulama Belgesi’nin onaylı sureti proje başvurusu sırasında sunulabilir.

3. Başvuru Dokümanlarının Değerlendirilmesi

- 3.1. Liman İşletmesi tarafından DTGM’ ye gönderilen ve bu dokümanın 2.3 numaralı bölümünde belirtilen başvuru dokümanları DTGM tarafından değerlendirilir. DTGM, gerekli görmesi halinde liman işletmesinden ilave belge isteyebilir ve / veya mahallinde inceleme yapabilir. DTGM tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda uygun görülmesi halinde liman işletmesi için “Yeşil Liman/Eko Liman” Sertifikası düzenlenir.
- 3.2. Başvurular, DTGM bünyesinde oluşturulan “Yeşil Liman / Eko Liman Projesi Değerlendirme Komisyonu”³ tarafından değerlendirilir.

4. Sertifikaların Askıya Alınması veya İptal Edilmesi, Proje Kapsamında Yeniden Başvuru Yapılması

4.1. “Yeşil Liman/Eko Liman” Sertifikasının Askıya Alınması

4.1.1 “Yetkilendirilmiş Kuruluş” tarafından gerçekleştirilecek; TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi” ve TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” tetkik planına Liman İşletmesi tarafından teyit verilmemesi durumunda,

² Sera Gazı Beyanlarının doğrulaması, “Yeşil Liman Projesi” kapsamında liman işletmeleri için henüz bir gereklilik olmamakla birlikte, proje için gelecekte zorunlu hale getirilecektir.

³ Değerlendirme komisyonun da yer alacak üyeler idare tarafından belirlenir.

- 4.1.2 “Yetkilendirilmiş Kuruluş” tarafından gerçekleştirilen; TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi ” ve TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” tetkikleri sonucunda söz konusu belgelerin herhangi birinin askıya alınması durumunda,
- 4.1.3 Çevre kirliliği ve İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili olarak, ilgili Kurum/Kuruluş tarafından liman işletmesine idari para cezası ve/veya yazılı uyarı verilmesine müteakip bu durumun idareye bildirilmemesi ve söz konusu duruma sebebiyet veren hususların ortadan kaldırılması için liman işletmesi tarafından gerekli düzeltici faaliyetlerin başlatılmaması halinde,
- 4.1.4 Bu dokümanda belirtilen diğer gerekliliklerin sağlanamaması durumunda, DTGM tarafından verilen ilave sürenin bitimine kadar,

"Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası askıya alınarak kamuoyuna duyurulur. Bu süre içerisinde liman işletmesi "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası ile elde ettiği haklardan faydalanamaz.

4.2. "Yeşil Liman-Eko Liman" Sertifikasının İptal Edilmesi

- 4.2.1 “Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk” belgelendirme tetkiki için “Liman İşletmesi” tarafından tetkik talebinde bulunulmaması ve/veya tetkik planına teyit verilmemesi,
- 4.2.2 “Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk” tetkikleri sonucunda liman işletmesinin belge almaya hak kazanamaması,
- 4.2.3 TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi ” ve TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” belgelerinden herhangi birinin “Yetkilendirilmiş Kuruluş” tarafından askıya alınmasına müteakip liman işletmesinin askı takip tetkik planına teyit vermemesi,
- 4.2.4 “Yetkilendirilmiş Kuruluş” tarafından verilen, TS EN ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, TS EN ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi ” ve TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” belgelerinden herhangi birinin yenilenmemesi veya fesih edilmesi,
- 4.2.5 Bu dokümanda belirtilen diğer gerekliliklerin sağlanamaması,

Durumlarında "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası iptal edilir. "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası iptal edilen liman işletmesinin yeniden "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası alabilmesi için bu dokümanda belirtilen gerekliliklerin tümünü yeniden sağlaması gerekir.

4.3 "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikasının Askıya Alınması veya İptal Edilmesine Yönelik “Yetkilendirilmiş Kuruluş” Tarafından idareye Yapılacak Bildirimler

Bu dokümanın 4.1.1, 4.1.2 ve 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4 maddelerinde belirtilen hususların gerçekleşmesi durumu “Yetkilendirilmiş Kuruluş” tarafından gerekçeleri ile birlikte DTGM’ ye resmi yazı ile bildirilir.

4.4 "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası İptal Edilen Liman İşletmesinin Yeniden "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası Başvuru Yapması

4.4.1. "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası iptal edilen liman işletmesi, sertifikanın iptal edildiği tarih itibarıyla 6 ay süreyle "Yeşil Liman/Eko Liman" sertifika başvurusu yapamaz.

4.4.2. "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası iptal edilen liman işletmesinin yeniden " Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası alabilmesi için bu dokümanda belirtilen gerekliliklerin tümünü sağlaması gerekir.

5. Yeşil Liman/Eko Liman Sertifikaların Geçerliliğinin Devamı

"Yeşil Liman/Eko Liman" sertifikaları sertifikanın düzenlendiği tarih itibarıyla 1 yıl geçerlidir. Liman işletmesinin bu dokümanda belirtilen gereklilikleri sağlamaları halinde söz konusu sertifikalar her yıl güncellenir.

6. Proje Kapsamında Liman İşletmesi Tarafından Yerine Getirilecek Hususlar

6.1.1. TS EN ISO 9001 "Kalite Yönetim Sistemi", TS EN ISO 14001 "Çevre Yönetim Sistemi ", TS 18001 "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi" standartlarının yürürlükteki versiyonuna uygun bir yönetim sistemi oluşturulmalı, uygulanmalı, dokümente edilmeli, sürekliliği sağlanmalı,

6.1.2 Proje kapsamında TSE tarafından gerçekleştirilecek, TS EN ISO 9001 "Kalite Yönetim Sistemi", TS EN ISO 14001 "Çevre Yönetim Sistemi ", TS 18001 "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi" ve "Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Sektörel Kriterlere Uygunluk" belgelendirme süreci başarı ile tamamlanmalıdır.

7. Liman İşletmesinin Proje Kapsamında Elde Edeceği Haklar

7.1. "Yeşil Liman / Eko Liman" Sertifikası Alan Liman İşletmeleri Proje Kapsamında Elde Edeceği Haklar

7.1.1. "Yeşil Liman (Green Port) / Eko Liman (Eco Port)" unvanını kullanma hakkı.

7.1.2. Proje kapsamında belirlenmiş olan " Yeşil Liman (Green Port) / Eko Liman (Eco Port)" logosunu kullanma hakkı.

8. Proje Kapsamında Liman İşletmesi Tarafından Yerine Getirilmesi Tavsiye Edilen Hususlar

8.1. Liman işletmelerinin; başvurunun yapıldığı yılın bir önceki takvim yılını içerecek şekilde TS EN ISO 14064-1 standardına göre hesaplanmış sera gazı beyanlarının TS EN ISO 14064-3 standardına göre TSE tarafından doğrulanması,

8.2. Liman işletmeleri, fosil yakıtların ekonomik ve verimli kullanımına ilave olarak, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar,

8.3. Liman işletmeleri işyeri risklerini önlemek, çalışma ortamlarının iyileştirilmesi ve çalışma istikrarının oluşturulmasını sağlamak amacıyla, Türkiye tarafından onaylanan “Liman işlerinde sağlık ve güvenliğe ilişkin 152 sayılı” ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) sözleşme gereklilikleri ile “Limanlarda Sağlık ve Güvenlik için Uygulama Kodu”nu (Safety and Health in Ports, ILO Code of Practise)

8.4. Liman işletmeleri, limanlarda gerçekleştirilen çevrenin korunması ve geliştirilmesine yönelik iş ve işlemlere ilişkin toplumsal farkındalığın ve bilincin artırılması için sosyal sorumluluk projeleri⁴ geliştirerek uygulamaları

tavsiye edilmektedir.

9. Son Hükümler

9.1 Proje kapsamında, liman işletmeleri, “Yetkilendirilmiş Kuruluş” veya DTGM tarafından istenebilecek diğer bilgi ve belgeleri talep sahibine sunmak zorundadır.

9.2 Uygulamalarla ilgili karşılaşılabilecek aksaklıkların giderilmesine yönelik düzenlemeler gerekli görülmesi halinde “Yetkilendirilmiş Kuruluş” ile koordineli olarak DTGM tarafından yapılacaktır. Liman işletmeleri bu düzenlemelere proje kapsamında uyum sağlamak zorundadır.

9.3 DTGM tarafından belirlenmiş olan Sektörel Kriterlerde yapılan değişiklikler DTGM tarafından duyurulacaktır. Liman işletmeleri bu düzenlemelere proje kapsamında uyum sağlamak zorundadır.

9.4 Proje kapsamında yapılacak uygulamalarda, DTGM tarafından duyurulan Sektörel Kriterlerin en son versiyonu dikkate alınması gerekmektedir.

9.5 Proje kapsamında, idari işbirliğinin geliştirilmesi ve projenin sürdürülebilirliği için liman işletmesi sorumluları ile liman işletmesinin bağlı olduğu Liman Başkanlığı, DTGM proje birimi ve yerel yönetim yetkilisinin katılım sağlayacağı yıllık değerlendirme toplantısı gerçekleştirilir.

9.6 Liman işletmeleri, proje kapsamında belirlenebilecek ilave gereklilikleri de sağlamak zorundadır.

10. Geçiş Süreci

10.1. Bu dokümanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla; “Yetkilendirilmiş Kuruluş” veya başka bir sistem belgelendirme kuruluşu tarafından, ISO 9001 “Kalite Yönetim Sistemi”, ISO 14001 “Çevre Yönetim Sistemi”, TS 18001 “İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi” konularında belgelendirilmiş olan⁵ veya başka bir sistem belgelendirme kuruluşu ile bu kapsamlarda hizmet alımına ilişkin bir sözleşme imzalamış olan işletmeler 01.01.2016 tarihine kadar bu dokümanda ve atıf yapılan dokümanlarda belirtilen gereklilikleri sağlamalıdır.

⁴ IQNet SR 10 Sosyal Sorumluluk Yönetim Sistemi Belgelendirmesi tavsiye edilir.

⁵ Yönetim Sistemleri konusunda başka bir Sistem Belgelendirme kuruluşundan belgeli olan liman işletmesi mevcut belgelerini Yetkilendirilmiş Kuruluşa transferi konusunda, Yetkilendirilmiş kuruluşça yayımlanan Transfer belge talimatına uygun gerçekleştirir. İlgili talimat Yetkilendirilmiş kuruluşça web sayfasında yayımlanacaktır.

- 10.2. Bu doküman yayımlandığı tarih itibariyle yürürlüğe girer.
- 10.3. DTGM tarafından 02.10.2012 tarihli ve B.11.1.DTGG.0.02.01.00/604.02/15281 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe konulan "Yeşil Liman Projesi" kapsamında, bu dokümanın yayımlandığı tarih itibariyle başvuru yapılamaz,
- 10.4. "Yeşil Liman Projesi" kapsamında yapılan ve sonuçlandırılmayan başvurular; yeniden yayımlanan "Yeşil Liman / Eko Liman projesi uygulama esasları" kapsamında yeniden değerlendirmeye alınacak ve ilgili işletmelere gerekli bilgilendirmeler yapılacaktır. Söz konusu işletmelere saha tetkiklerinin planlaması konusunda öncelik sağlanacaktır.

EKLER:

- 1- "Yeşil Liman/Eko Liman" Sertifikası Başvuru Formu.
- 2- " Yeşil Liman/Eko Liman" Projesi Sektörel Kriterler Dokümanı.